

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

تحلیل و بررسی چگونگی مدیریت و کنترل کلاس درس

یونس احمدپوری، کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی

مرکز آموزشی توابعی مشکلات ویژه یادگیری همسو، unes.ahmadpuri@gmail.com

سید میثم احمدپوری، دانشجوی کارشناسی ارشد پیام نور بهبهان Meysam.ahmadpouri1994@gmail.com

چکیده:

تدریس امر پیچیده ای است که لازمه ی آن تنها داشتن اطلاعات تخصصی خاصی نیست . بلکه داشتن مهارت، نگرش ها و دیدگاه های قابل یاددهی و یادگیری نیز ضرورت دارد . در قرن حاضر هدف از تدریس فقط انتقال دانش موجود به دانش آموزان نبوده بلکه شامل آموزش شیوه هایی است که به دانش آموزان یاد داده می شود چگونه یاد بگیرند . ایجاد و حفظ محیط مناسب برای فعالیت های یاددهی و یادگیری ایجاد می کند که معلمان از ویژگی های کلاس درس، موانع بازدارنده یاددهی - یادگیری و راه کارها ی غلبه بر آن ها آگاهی کافی داشته باشند . در این مقاله ما ابتدا به تعریف کنترل کلاس و مدیریت کلاس پرداخته سپس سبک های یادگیری را بیان کرده ، عوامل موثر در کنترل کلاس درس و راهبردهای مدیریت موثر کلاس را ارائه می نمائیم . روش این تحقیق به صورت توصیفی کتابخانه ای می باشد.

کلیدواژه: کنترل کلاس، مدیریت کلاس، سبک های مدیریت کلاس درس

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

مقدمه:

تحقیقات بی شماری نشان داده است که بسیاری از مشکلات اخلاقی و اجتماعی دانش آموزان ما حاکی از جذاب نبودن محیط مدرسه و کشمکش های اینگونه ی دانش آموزان با معلمان و افت تحصیلی آنان بوده است . و لذا وجود مدیریت کار آمد معلمان و ایجاد شرایط لازم برای تسهیل در امر یادگیری در کلاس درس که مطابق نیاز ها و ویژگی های فراگیران باشد لازمه ی جامعه ی امروزی و راه گشای بسیاری از مشکلات دانش آموزان می باشد . اینکه در فضای آموزش فعلی به جای اینکه به دانش آموزان توصیه ی نظم و انضباط شود باید به معلمان یادآوری گردد که در اداره ی کلاسشان از روش های مدیریتی نوین استفاده گردد . و معلمان با توانمندی مدیریتی خود می توانند پایگاه و منزلت واقعی خود را حفظ کنند.

مدیریت کلاس اولین سطح مدیریت آموزشی است . و پایه ی سطوح بالاتر مدیریت ، یعنی مدیریت مدرسه ، مدیریت منطقه و مدیریت کل نظام آموزش و پرورش محسوب می شود و در شکل دادن به ساختار آموزش و فرآیند تدریس و ساخت شخصیت و روند ذهنی ، عاطفی ، آموزش و تربیت دانش آموز نقش اساسی دارد .

گرچه کار معلم بر اساس نگرش و شخصیت او از یک سو و همه جانبه بودن او بر اساس مهارت در توانمند سازی دانش آموزان از سوی دیگر سنگ بنای مدیریت کلاس درس است اما معلم به مهارت ها و فنون سازمان دهنده نیاز دارد تا شرایط بهینه ای را برای تحقق یادگیری خلق کند .

بی تردید در کلاس درس نیز مانند یک طبیب باید به پیشگیری پیش از اصلاح اهمیت داد . و جای امید واری است که در حوزه ی پژوهش توجه فزاینده ای به روش هایی می شود که معلمان می توانند با آن ها از بروز مشکلات انضباطی پیشگیری کنند . شاید مهم ترین یافته این پژوهشها که شگفت آور هم نیست آن است که میزان نظم کلاس خیلی بیشتر از آنکه به بسامد و پافشاری اعمال معلم برای حفظ و بازگرداندن نظم بستگی داشته باشد، به ماهیت جاری در کلاس بستگی دارد، مهم ترین دغدغه ی معلمان مبتدی، از اداره کلاس یا به تعبیری مدیریت اداره کلاس درس ناشی می شود. برقراری نظم و کنترل کلاس و تدریس موفق، مجموعه نگرانی های این گونه معلمان است. بنابراین آگاهی از مفهوم مدیریت کلاس و راهبردهای آن، راهی برای رفع این نگرانی هاست.

در ابتدا تعاریفی از **کنترل کلاس** ارائه می دهیم:

- توانایی جلب توجه کامل شاگردان را در کلاس در هر لحظه و هر جا بخواهید ، داشته باشید .

- اطمینان داشته باشید که در موقعیت های آزاد یادگیری ، اقتدارتان کاهش نخواهد یافت .

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

روزنامه علمی-تخصصی

96170-82201

- در کلاس درس بتوانید روابط غیر رسمی خوبی با شاگردان برقرار کنید، ضمن آن که قادر باشید هر وقت لازم باشد به شرایط رسمی و تحت کنترل برگردید.

تعریف مدیریت کلاس درس از نگاه متخصصان مختلف:

مدیریت کلاس دارای تعاریف گوناگونی می باشد اما معمولاً شامل اقداماتی است که معلم برای ایجاد نظم درگیر کردن دانش آموزان یا جلب مشارکت آنان انجام می دهد.

ویلیامز: مدیریت کلاس درس مجموعه ای از فنون و مهارتهایی است که به معلمان امکان می دهد دانش آموزان را به طور اثربخش کنترل نمایند تا محیطی مثبت برای یادگیری فراهم آورند.

اسکریونر: مدیریت کلاس درس به مفهوم (ایجاد شرایط لازم برای تحقق یادگیری است.) بر این اساس می توان نتیجه گرفت که مهارت های مدیریت کلاس درس سنگ بنای کل موفقیت در تدریس است.

صفوی: مدیریت کلاس درس را رهبری کردن امور کلاس درس از طریق تنظیم برنامه ی درسی سازمان دهی مراحل و کار و منابع سازمان دهی محیط به منظور بالا بردن کارایی نظارت بر پیشرفت دانش آموز و پیش بینی مسائل بالقوه می داند.

دوک: مدیریت کلاس را عبارت از مقررات و روش های ضروری ایجاد و حفظ محیط می داند که در آن آموزش و یادگیری بتواند اتفاق بافتد.

دویل می گوید: مدیریت کلاس درس اقداماتی و راهبردهایی که معلمان برای حل مسئله ی نظم در کلاس به کار می برند.

رویگرد پست نیوتنی: مدیریت کلاس درس عبارت است از حفظ و ارتقای مستمر استانداردهای تربیتی در یک جو انسانی به منظور رضایت هر چه بیشتر معلمان دانش آموزان و والدین

نتیجه گیری از مدیریت کلاس درس طبق تعاریف بالا:

استفاده از فنون مختلف، ایجاد و حفظ یک محیط سالم و خالی از مشکلات رفتاری جهت یادگیری بهتر

علت پیچیدگی مدیریت کلاس از نظر جکسون: ناشی از چندین خاصیت تدریس در کلاس است که عبارتند از: چند بعد گرایی (رویدادها و افراد گوناگون) همزمانی (رویدادهای زیاد در یک زمان رخ می دهد) فوریت (سرعت رویدادها موجب محدودیت فکر کردن می شود) عدم قابلیت پیش بینی رویدادها و پیامدها عمومیت (رویدادها اغلب در حضور اکثر یا همه ی دانش آموزان رخ می دهد.) و تاریخ (اقدامات و رویدادها دارای گذشته و آینده هستند).

جونز با تعیین پنج ویژگی عمده بر ماهیت جامع مدیریت کلاس تاکید می کند.

۱- درک پژوهش و نظریه های رایج در مدیریت کلاس و نیازهای روان شناختی و یادگیری دانش آموزان

۲- ایجاد و روابط مثبت دانش آموزان، معلم و همکاران

۳- استفاده از روش های مدیریت گروهی و سازمانی که رفتار ضمن کار را به حداکثر برسانند.

۴- استفاده از روش های آموزش که یادگیری مطلوب را با پاسخ به نیازهای تحصیلی تک تک دانش آموزان و گروه کلاس تسهیل کند.

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

۵- توانایی گسترده ای از روش های رفتاری و مشاوره ای برای کمک به دانش آموزان که مشکلات رفتاری جدی از خود بروز می دهند .

با توجه به مطالب بالا و تعریف مدیریت کلاس درس گستره ی وسیعی از عملیات و کارها را در بر می گیرد و بیشتر محققین تلاش کرده اند راهبرد ها و رفتارهای معلم را به گونه ای تعیین کنند که یک یا اهداف بیشتری از مدیریت را به حد مطلوب برسانند و در مدیریت کلاس درس کارکردهایی چون برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری، نظارت و ارزشیابی نیاز می باشد.

پژوهش های مرتبط با مدیریت کلاس:

این پژوهش ها بیش تر تحت تاثیر مطالعات کوئین و همکاران وی در سال ۱۹۷۰ بود. کوئین چهار توانمندی برای معلم در کلاس قائل است :

۱- اشراف کامل یا توانایی دیدن کلاس در تمام اوقات دخالت فوری در موقعیت ها و اجتناب از خطا در زمان و هدف

۲- هم پوشی یا توانایی انجام دادن هم زمان چند کار هنگام کار با افراد یا گروه

۳- نیروی فزاینده در طول دروس که معلمان را قادر می سازد تا به حواس پرتی های بالقوه غلبه کرده و آمادگی ثابت و آهنگ آموزش فرج بخش داشته باشد .

۴- چالش و تنوع در تکلیف که علاقه و جهت یابی دانش آموزان را به کار در کلاس حفظ می کند .

کار کوئین به تغییر تمرکز پژوهش های مدیریتی از راهبردهای واکنش به راهبرد های پیشگیرانه و از شخصیت معلم به مدیریت استراتژیک و محیطی کمک کرد. کار او همچنین تاثیر فعالیت های کلاس به عنوان منبع مهم گوناگونی و رفتار دانش آموزان را برجسته ساخت .

پژوهش هایی مبتنی بر فرآیند - نتیجه در خلال سال های دهه ۱۹۷۰ محرکی بود برای بررسی مدیریت کلاس مطالعات در این حوزه رفتار معلمان را هدف قرار داد که نتایج پیشرفت دانش آموزان را پیش بینی کرد . گود و گورور ۱۹۷۷ پژوهشی را روی آموزش ریاضی ابتدایی اجرا کردند و آن ها دریافتند معلمانی که منافع پیشرفت تحصیلی بالا داشته اند دارای مهارت مدیریتی بهتری بودند و وقت کمتری را صرف برطرف کردن مشکلات انضباطی کلاس می کردند . چنین معلمانی با فراهم کردن دستورالعمل ها و توضیحات واضح و ادامه فعالیت ها در یک سرعت مناسب فعالیت های آموزشی را موثرتر اداره می کردند . مجموعه مطالعات دیگر انجام شده توسط سور ۱۹۷۹ اهمیت مدیریت موثر در کلاس را برجسته کرد . این مطالعات مبنای مدیریت رفتار دانش آموز و وظائف یادگیری و تفکر تفاوت قائل شد و متذکر شد سطوح بالاتر کنترل روی رفتارهای دانش آموز می باشد.

سبک های مدیریتی معلمان در کلاس درس:

نگرش معلم به ماهیت کلاس درس ، موضوع و محتوای درس ، و ماهیت دانش آموز برچگونگی رفتار او تاثیر دارد . بعضی از معلمان کلاس درس را یک سازمان رسمی و غیر قابل انعطاف تلقی می کند که قوانین و مقررات دقیقاً باید رعایت و انتقال مطالب صورت بگیرد . چنین معلمانی با نگرش کلاسیک مدیریت بر موضوع های درس را تاکید می کنند . در مقابل عده ای دیگر از استادان کلاس درس را یک سازمان قابل انعطاف در نظر می گیرند و جهت رسیدن به اهداف با دانش آموزان رابطه ی دوستانه و صمیمی برقرار می کنند .

به طور کلی سبک های رهبری در کلاس درس را می توان به سه شیوه ی سبک اقتدارگرایانه یا (دموکراسی ، قانون مدار) سبک مستبدانه (تحکم آمیز) سبک آزادگذاری (بی عنان، آسان گیری)

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

سبک اقتدار گرایانه: کلاس‌هایی که به این سبک اداره می شود معلم و شاگرد با توجه به رعایت حقوق یکدیگر رفتار می کنند و نسبت به هم احترام کامل به جا می آورند در این شرایط آموزشی رفتارها در محدوده ی قوانین و مقرراتی صورت می گیرد که خود وضع کرده اند و یا دیگران وضع کرده اند و آن ها قبولشان کرده اند دانش آموزان و معلمان در این سبک دارای اعتماد به نفس هستند و در رفع نیازهای خود عجله به خرج نمی دهند.

سبک مستبدانه: در این سبک تنها معلم است که بر کل کلاس حکومت می کند و هیچ شاگردی حق اظهار وجود ندارد در این سبک مدیریت قوانین یا مقرراتی وجود ندارد یا اگر هم وجود داشته باشد به نفع معلم تفسیر می شود و دانش آموزان در این سبک بوسیله ی معلمان خود کنترل می شوند این دانش آموزان یادگیرندگان منفعلی هستند و مهارت‌های ارتباطی ضعیفی دارند.

سبک آزاد گذاری: در این سبک هیچ قاعده ای و ضابطه ای حاکم بر رفتار دانش آموزان نیست هر کس به هر طریقی که دلش می خواهد رفتار و عمل می کند دانش آموزان این گونه کلاس ها از مهارت‌های تحصیلی نا کافی و کنترل شخصی ضعیفی برخوردارند.

یا به عبارتی دیگری سبک های مدیریت کلاس درس عبارتند از: سبک های آمرانه ، مشورتی و عدم مداخله تقسیم نمود . در شیوه ی امرانه معلم دستور می دهد و کنترل سختی را اعمال می کند . ولی برای ارتقاء سطح همبستگی و پیوند گروهی دانش آموزان تلاش نمی کند . در شیوه ی مشورتی معلم تلاش می کند ، نظرات دانش آموزان را مد نظر قرار دهد و با ایجاد مباحث دو جانبه و کارهای گروهی زمینه ی افزایش همبستگی گروهی را افزایش دهد. در شیوه ی رهبری مبتنی بر عدم مداخله استاد اقدام خاصی برای رهبری دانش آموزان به عمل نمی آورد و راهنمایی های او مبهم بوده و در اکثر اوقات به دانش آموزان پاسخ های کوتاه و مختصر می دهد و از ارتباط زیاد با دانش آموزان خودداری می کند .

معلمان برای رابطه ی مثبت با دانش آموزان نیاز به تلاش و محرک دارند . معلمی که انتظاراتش روشن و با دانش آموزان مهربان بوده و رابطه ی متقابل توأم با احترام با آن ها دارد ، در حال رهبری دانش آموزان است . مهربانی معلم نسبت به دانش آموزان باعث می شود که دانش آموز انتظارات مربوط به رفتارهای مناسب را از خود نشان دهد . معلمان در کلاس درس نیاز به سرد بودن و جدایی از دانش آموزان ندارند . رابطه ی دوستانه و داشتن حسن تفاهم با دانش آموزان امکان برخورداری از کلاس درس مثبت و مطلوب را فراهم می کند . دانش آموزان قادر به خواندن ذهن معلم نیستند ، بنابراین معلم باید به طور اثر بخش انتظارات و علایق خود را به دانش آموزان انتقال دهد. و این انتقال باید دوستانه و محترمانه باشد.

رهبری اثربخش در کلاس تحت تاثیر عوامل مختلفی چون شرایط فرهنگی ، اجتماعی ، نگرش های معلم به انسان ، ساختار کلاس ، ماهیت تعلیم و تربیت ، سطح دانش ، آگاهی ها و مهارت های شغلی معلم ، سطح انگیزش دانش آموز و هدف های آموزشی است .

به عقیده ی برل ، معلمانی که در انجام وظائف خود به عنوان رهبر موفق عمل می کنند کسانی هستند که به صورت متنوع تدریس نموده ، عقائد و نظرات دانش آموزان را می شنوند و زمینه ی بحث و گفتگوی دو جابه را فراهم می کنند . چنین معلمانی با دانش آموزان همراهی می کنند تا نگرش های دانش آموز در فرآیند مباحثات اصلاح گردد . همچنین تا حدودی انعطاف پذیر هستند و ضمن پذیرش تعارض ها در کلاس درس سعی می کنند که ، آن ها را تشخیص داده و با همکاری و مشارکت دانش آموزان نسبت به حل آن اقدام کنند.

سبک مناسب اداره ی کلاس درس:

بهترین سبک اداره ی کلاس درس سبک اقتدار گرایی یا (دموکراسی، قانون مدار) است البته بهتر است معلم خود را به یک سبک واحدی مقید نکند در موقع لزوم از سبک های دیگر استفاده نماید.

روز آموزش، آموزش و پرورش، آموزش

96170-82201

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

از مهم ترین عواملی که در اداره ، کنترل و رهبری کلاس درس به معلمان می تواند کمک کند؟

الف) شخصیت معلم (ب) دانش معلم (ج) مهارت های تدریس

الف) مجموعه ای از ویژگی های رفتاری هر فرد، نماینده ی شخصیت آن فرد است. معلم باید فردی صبور، خونگرم، مهربان و اجتماعی باشد. سعی کند با رفتار های خوب و مناسب خود اثر مثبت بر رفتار دانش آموزان بگذارد.

ب) اگر می خواهید یک معلم خوب و موفق در اداره و کنترل کلاس باشید باید از خودتان شروع کنید. باید آن قدر به موضوع درس مسلط باشید که با بیان خوب و رسا، چنان درس بدهید که دانش آموز را مجذوب خود نماید.

ج) معلمی هم حرفه وهم هنر است. معلم باید مهارت های تدریس رابه نحو مطلوب در کلاس و در موقعیت های مناسب به کار بگیرد.

اولین جلسه درس اهمیت زیادی دارد چون وقتی معلمی، صرف نظر از میزان تجربه اش ، برای اولین بار جلو کلاسی می ایستد نوعی فرهنگ یادگیری را ایجاد می کند که تا پایان رابطه کاری بین معلم و شاگرد تثبیت می شود و ادامه خواهد یافت.

در این جلسه ما می توانیم قراردادی با دانش آموزان داشته باشیم که به قرار زیر می باشد:

من چه انتظاراتی از شما دارم ؟

۱- انتظار دارم با من و دیگر شاگردان با ادب و احترام رفتار کنید .

۲- انتظار دارم هر وقت که از شما بخواهم نهایت توجه را به گفته هایم نشان دهید . این کار به یادگیری شما کمک می کند .

۳- انتظار دارم با خودتان صادق باشید و هر گاه که اشتباه کردید آن را بپذیرید (این کار بخشی از فرآیند یادگیری است) .

۴- انتظار دارم تکالیفتان را سر موعد تحویل دهید . (این امر به من کمک می کند تا بتوانم به شما کمک کنم) .

۵- انتظار دارم که همیشه حداکثر تلاشتان را بکنید . خیلی مهم است که بتوانید در پایان سال تحصیلی با غرور به عملکرد خود در سالی که گذشت نگاه کنید .

۶- انتظار دارم که در صورت عدم رعایت موارد بالا ، عواقب زیر را بپذیرید :

— به طور خصوصی با شما صحبت خواهم کرد .

— اگر ادامه دهید ، به عنوان تنبیه شما را از کلاس اخراج خواهم کرد .

— با مدیر مدرسه صحبت خواهم کرد .

— با پدر و مادرتان تماس خواهم گرفت

در زیر مقرراتی برای کنترل بهتر کلاس در موقع حضور غیاب آوردم:

مرحله اول : خوب ببینیم که آیا امروز همه حاضر هستند ؟ با این جمله به شاگردان هشدار می دهیم که انتظارم این است که ساکت باشند و در ضمن صحبت شان را تمام کنند .

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

روز آموزش، روز فرهنگ، روز پژوهش

96170-82201

مرحله دوم : به همه کلاس نظری می اندازم تا مطمئن شوم شاگردان همه رو به من نشسته اند .

مرحله سوم : نام شاگردان را یکی یکی می خوانم .

ابزارهای که می توانند در کنترل کردن کلاس مفید باشند؟

__ استفاده از زبان تن

__ طرزنشستن و ایستادن: در نشستن یا ایستادن قدرتی نسبی نهفته است . در مدرسه ، که معمولا از بچه ها خواسته می شود بنشینند ، ایستادن در کنار آنها ایجاد اقتدار می کند . شما از کسی که نشسته بسیار بلندترید و این کوتاه بودن به منزله فرودست بودن تلقی می شود .

__ صمیمیت: گاه یکی از بهترین شیوه های کنترل شاگردان ایجاد شرایطی است که بتوانید به آنها نزدیک شوید ، به طوری که یکی از آنها محسوب شوید . بعضی وقت ها خوب است از فرصتی استفاده کنید و کمی با شاگردانتان بنشینید . این کار حس همپایه بودن را ایجاد می کند و لذا شاگردان می توانند مستقیما با شما تعامل برقرار کنند . اگر عاقلانه به کار گرفته شود روش بسیار موثری در کنترل کلاس خواهد بود.

__ ارتباط چشمی: ارتباط چشمی برای درگیر کردن کامل همه دانش آموزان با درس ضروری است . نگاه کردن به دانش آموزان به آرامی و با علاقه ، گفتگو ها را صمیمی تر می کند و آن ها را با آنچه در درس می گذرد درگیر می کند . این کار تقریبا شبیه یک تعهد عاطفی و روان شناسانه است که زیر پا گذاشتنش برای شاگردان خیلی دشوار خواهد بود .

__ صدا: صدا به همراه ژست بدنی مناسب و ارتباط چشمی ، ابزار بسیار مهمی در کنترل جمعی است . به هنگام سخن گفتن با شاگردان سعی کنید که لحن صدایتان محکم و از صلابت کافی برخوردار باشد . اگر مبحثی از درس تمام می شود و بحثی جدید باید آغاز شود ، برای نشان دادن این امر لازم است که لحن صدایتان را تغییر دهید .

__ ژست: ژستی که به خود می گیرید اهمیت و اعتبار گفته هایتان را مشخص می کند .

__ نقش سوال کردن:

__ محیط فیزیکی: کلاسی که نور کافی دارد و در آن همه چیز به خوبی چیده شده و در شاگرد ایجاد انگیزه می کند . در یادگیری نقش مهمی دارد . برعکس ، کلاس به هم ریخته و کم نور در واقع فضای کاری منفی در بین شاگردان ایجاد می کند _ وقت شناسی: دیر رفتن به کلاس ، جدا از آن که نسبت به شاگردان کاملا بی احترامی است ، سیاست خیلی بدی نیز در مدیریت کلاس است .

__ شاگردانتان را به اسم بشناسید : برای کنترل خوب کلاس درس ، دانستن نام شاگردان مطلقا ضروری است . لازم است در باره مزایای روانی دانستن نام بچه ها و به کار بردن آن بیندیشید . وقتی شاگردی را با اسم خودش صدا می زنید احساس می کند که وجودش اهمیت دارد و به حساب می آید . متعاقب آن نوعی التزام در وی ایجاد می شود و بین شما تعهداتی غیر رسمی برقرار می شود.

__ از تشویق استفاده نکنید: هرگز تاثیر تشویق را به عنوان ابزاری برای کنترل رفتار دست کم نگیرید . می دانید هر گاه کسی وقت بگذارد و به خود زحمت دهد و به شما فقط یک (آفرین) ساده بگوید ، چه احساس مثبتی در شما ایجاد می شود . بیشتر ما نسبت به تشویق واکنش مثبت نشان می دهیم و استفاده درست از آن ، انگیزه و میل موفقیت را در شاگردان افزایش می دهد.

96170-82201

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

چرخیدن در کلاس و زیر نظر داشتن شاگردان: زیر نظر داشتن کلاس همان هنر داشتن چشم پشت سر است ، یعنی در حالی که توجه تان به شاگرد یا کار خاصی است بتوانید با استفاده از دید جانبی تان آنچه را که در کلاس می گذرد کنترل کنید .

راهکارهای ارائه شده در رابطه با مدیریت کلاس:

- ۱- اولین عامل در مدیریت اثر بخش کلاس مدیریت نظم و انضباط است .
- ۲- مشارکت دادن دانش آموزان در انجام بعضی از امور مربوط به کلاس درس و مدرسه است .
- ۳- یافتن نقاط ضعف و قوت دانش آموزان در کلاس و از بین بردن نقاط ضعف دانش آموزان .
- ۴- مسولیت دادن به تک تک دانش آموزان و بازخورد مناسب به هر یک از آن ها .
- ۵- داشتن طرح درس و برنامه ی مناسب برای مدیریت کلاس .
- ۶- همیشه در برخورد با دانش آموزان مشکل دار بهتر است ابتدا علت وقوع مشکل را شناسایی سپس با توجه به شخصیت دانش آموز اقدامات لازم را انجام دهیم .

نتیجه گیری:

چون فرآیند یادگیری و آموزش از طریق تعامل در کلاس درس صورت می گیرد ، بایستی عوامل موثر بر آن به صورت علمی بررسی شود . مدیریت اثر بخش کلاس به عوامل مختلفی از جمله وضعیت اقتصادی و فرهنگی معلم ، پایگاه اجتماعی معلم و دانش آموزان ، تجارب قبلی معلم و نیز اهداف آموزشی و هدف های یادگیری مورد توافق معلم و دانش آموز بستگی دارد .

از جمله نتایجی که از این مقاله گرفته می شود این است، که جهت اداره ی کلاس رابطه ها و فرمول های ریاضی خاصی وجود ندارد ، بلکه باید متناسب با جو و فضای کلاس ، محتوای آموزشی ، منابع و وسایل آموزشی ، شرایط اقتصادی ، جغرافیایی و ... دانش آموز از راه کارهای مختلفی جهت مدیریت کلاس بهره جست و تا حد امکان سعی شود ، مشکلات کلاس پیش بینی و از بروز آن ها جلوگیری گردد . باید در نظر گرفت ، مدیریت کلاس معادل مفاهیم انضباطی یا تدریس صرف نیست . باید توجه کرد معیارها در هر کار آموزشی موفقیت دانش آموزان و رسیدن به اهدافی است که از قبل مشخص شده اند . پس باید محیط کلاس به یک محیط جذاب و مثبت تبدیل گردد. و برای کاهش بی نظمی های کوچک و معمولی در کلاس باید صبوری به خرج داد و راهی طولانی را طی کرد تا در این میان بتوان برنامه های عملی خود را اجرا کرد و متعاقب آن بتوان بر مسایل انضباطی پیچیده تر تمرکز کرد . این نکته نیز اهمیت دارد که هر گاه دیدید که کارها مطابق میل و برنامه شما پیش نمی رود ، خود را سرزنش نکنید. اگر احساس کنید که در ۸۰ درصد موارد کارها به خوبی پیش می رود ، معلم موفق هستید . در عین حال ، کسب مهارت در استفاده از روش های کنترل کلاس کافی نیست . بسیار ضروری است که در جهت شناختن شاگردانتان ، بهبود روابط با آنها و نیز تصمیم گیری از روی خونسردی تلاش جدی کنید . خلاصه این که لازم است به طور کامل در زمینه های مختلف کار خود به تفکر بپردازید .

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

منابع:

- ۱- اسپالدینگ، چریل لین. نائینیان، محمدرضا و بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۷۹). انگیزش در کلاس درس، ناشر مدرسه برهان
- ۲- بهرنگی، محمد رضا. (۱۳۷۶). مدیریت رفتار کلاسی. انتشارات آستان قدس رضوی .
- ۳- رؤوف، علی. (۱۳۷۵). تربیت معلم و کاروزی، چاپ دوم.
- ۴- زندگی، بهمن. (۱۳۸۳). خودآموز روش تدریس زبان فارسی، چاپ دوم، تهران، چاپ و نشر کتاب های درسی ایران
- ۵- سرکار آرانی، محمد رضا ، الفبای مدیریت کلاس تهران انتشارات مدرسه.
- ۶- سیف، علی اکبر، روان شناسی پرورشی، تهران : آگاه.
- ۷- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲). مهارتهای آموزش و پرورش، انتشارات سمت
- ۸- صفوی، امان اله. (۱۳۶۹). کلیات روش ها و فنون تدریس، تهران.
- ۹- صفوی، امان الله. (۱۳۷۲). مدیریت کلاس ، فصلنامه مدیریت در آموزش و پرورش.
- ۱۰- لنگرانی، مهناز. (۱۳۸۰). بررسی مشکلات اجزای آموزش ها. اصفهان .
- ۱۱- مرعشی، علی اکبر. (۱۳۷۱). مدیریت و سازماندهی کلاس درس و رشد تکنولوژی کلاس درس .
- ۱۲- Dixie, g era r. (۲۰۰۳). managing your classroom. مترجم مجتبی فرداد.